

VECKOBLADET

Nr 40 webbform

091218

Slut för i år, tack för i år

Detta är Veckobladets sista nummer för året. Vi tar nu jullov och laddar batterier och pennor inför valåret 2010.

Vi återkommer med nya friska krafter den 15 januari 2010. Då inträder VB i sitt femte decennium.

Redaktionen önskar alla läsare och skribenter en God Jul och Ett Gott Nytt (och spännande) År.

I stället för julkort så pryder vi detta nummer med lite bilder från världens mest jultokiga land. Den som känner behov av prylar med dessa motiv kan beställa [här](#).

Kulturtips

Laleh

Palladium 18 december. [Läs mer](#)

Hoffmanns äventyr av Offenbach

The Metropolitan Opera direktsänt via satellit på Kino i Lund och Spegeln i Malmö 19 december kl 19. [Läs mer](#)

Jul i Folkton - En Årlig Jultradition

Palladium 19 december. [Läs mer](#)

Hela kulturcentralens [program](#)

Pressgrannar

EU:s nya ”utrikesminister kritiserar Israel

EU:s nya höga representant för utrikes affärer Catherine Ashton riktar skarp kritik mot Israel i sitt första tal.

Hon fastslog, att enligt EU är östra Jerusalem liksom Västbanken ockuperat territorium.

Den speciella grupp som skapats av kvartetten USA, EU, FN och Ryssland för att driva på fredsprocessen måste visa att den är värd pengarna.

Efter hennes tal yrkade ett antal liberala EU-parlamentariker på bestraffningsåtgärder mot Israel.

Den här gången kom kritiken vare sig från den beryktade förre svenske EU-presidenten eller den dagdrömmande brittiske domare som riktade en arresteringsorder mot den tidigare israeliska utrikesministern Tzipi Livni (som inställt en resa till London till följd av arresteringshotet).

Kritiken mot Israel har blivit vedertagen i EU-politik. Också Obamas rådgivare Benny Begin plågas av Netanyahus bosättningspolitik och varnar för dess negativa konsekvenser. (Akiva Eldar, [Haaretz](#) 17/12)

Julevangeliet enligt Koranen

Så här står det i Koranens sura 19: Maryam. Texten är förkortad.

”Vi sände till henne Vår ingivelses ängel som uppenbarade sig för henne i en välskapad mans skepnad.

Då ropade hon: Jag ber om den nåderikes beskydd mot dig. Kom inte nära mig om du fruktar Gud!

Ängeln sade: Jag är ingenting annat än en budbärare från din Herre. Jag skall skänka dig en son, ren och rättfärdig.

Hon sade: Hur skulle jag som ingen man har rört kunna få en son?

Ängeln svarade: Det ska bli som jag har sagt. Din Herre säger: Detta är lätt för mig och det sker för att han skall bli ett tecken för människorna och en symbol för vår nåd.

När hennes tid var inne drev henne födslovåndorna att ta stöd mot en trädstam och hon utbrast: Ack om jag fått dö och överlämnas åt grönskan innan detta skedde.

Då ropade någon nerifrån palmens rot: Sörj inte! Din herre har låtit en bäck rinna upp under

dina fötter. Ruska på palmstammen så ska mogna och saftiga dadlar falla ner omkring dig. Ät och drick och var vid gott mod. Och om du skulle bli varse en mänsklig varelse, låt honom då veta att du har avlagt ett löfte till den nåderike att avhålla dig från tal.

I sinom tid återvände hon till de sina med barnet på armen.

Då sade de: Maria, du har gjort något oerhört!

Då pekade hon på barnet.

De svarade: Hur skulle vi kunna tala till ett spädbarn som ligger i sin linda.

Då talade barnet: Jag är Guds tjänare. Han har gett mig uppenbarelsen och kallat mig till profet. Han har välsignat mig och befallt mig att så länge jag lever förrätta bönen och ta mig an de fattiga. Och att älska min moder och visa henne aktning.

Guds fred var med mig den dag jag föddes och skall vara med mig den dag jag dör och den dag då jag skall återuppväckas från de döda.

Detta är med sanna ord Jesus, Marias son, om vars natur de tvistar.

Vi känner igen julberättelsen. Vi ser också att Koranens berättelse skiljer sig från den kristna i synen på Jesus. För muslimen är Jesus en profet.

Kristenheten har i århundraden varit beredd att mörda muslimer för den skillnaden (eller var den bara en förevändning för olika maktintressen?). Nu är vi kanske lite mer civiliserade och nöjer oss med att vägra acceptera några minareter bland våra tusentals kyrktorn. Också i Lund har moskébyggen stoppats.

Berättelsen om Marie bebådelse och Kristi födelse är alldeles säkert en saga, men en vacker saga, en hyllning till barnet.

De flesta är däremot eniga om mannen Jesus historiska existens. Kanske föddes han utom äktenskapet. En berättelse som kan tyda på det är den, där han hindrar en folkmassa att stena en kvinna med orden: Den som är utan synd kaste första stenen. Berättelserna om Jesus bygger på muntlig tradition och blev nedtecknade först bortåt hundra år efter hans död. De är starkt påverkade av de intressen som rådde i den tidens politiska situation.

Muhammed, om vars liv vi däremot har omfattande kunskap, dikterade Koranen 500 år senare. Han hade tillägnat sig de bibliska berättelserna som hållits levande i länderna kring Röda havet i judiska och kristna församlingar och i muntlig tradition. I Koranen ger han sin version med utgångspunkt från sin tids sociala, etiska och religiösa tänkande. Det var en betydande intellektuell prestation. Den blev utgångspunkten för en världshistorisk rörelse som vi fortfarande efter 1400 år måste räkna med och tolka.

Gunnar Stensson

Dror Feiler om kampen för ett annat Israel

Problemet är enkelt, sa Dror Feiler om Israels-Palestinakonflikten i söndags på Demokratisk Vänsters möte. Det handlar om ett visst antal människor som bor mellan havet och Jordanfloden och de ska alla ha samma rättigheter. Vi som inte bor där kan inte kräva *hur* det ska lösas. Men *att* det ska lösas kan vi kräva.

Drygt fyrtio personer lyssnade till Dror Feiler. Han gav en personligt hållen föreläsning som gjorde det tydligt hur absurd och orimlig situationen är.

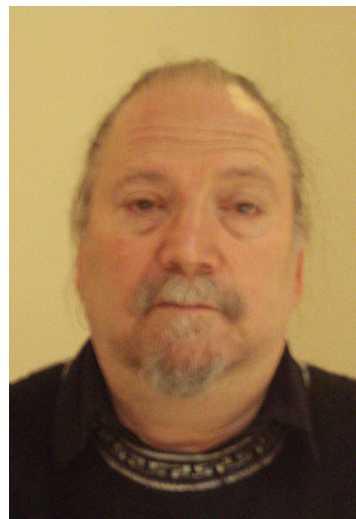
Dror Feiler är tonsättare, konstnär och ordförande i organisationerna "Judar för israelisk-palestinsk fred" och "European Jews for a Just Peace". Han är född i Israel 1951. Pappan var tysk, organiserad kommunist och jude. - Ingen bra kombination, sa Dror. Att flytta till Israel var inte frivilligt. Familjen tvingades flytta dit för att överleva. Dror växte upp på kibbutz,

gjorde militärtjänst som fallskärmsjägare men vägrade tjänstgöra i de ockuperade områdena. Han kom till Sverige 1973. Han säger själv att hans åsikter inte kom till som något föräldrauppror. Han för i stället vidare föräldrarnas tradition.

Det finns inget hopp, säger han om utvecklingen från 1967. Men ser en tendens att ju bättre uttalanden som görs i salongerna för att lösa konflikten desto sämre är det på marken. Det som pågår är etnisk rensning light – man dödar inte men man gör livet så svårt så att folk ska flytta självmant. Det gäller till exempel Osloavtalet och Obamas fina ord i Kairo. När Netanyahu införde temporärt stopp för nya bosättningar innebar det i stället att antalet bosättningar ökade. Vi ligger en minut i 12 för en tvåstatslösning, sa han, men tillade lite ironiskt att hans son säger att det har han sagt i tio år.

I landet mellan havet och Jordanfloden bor 5,5 miljoner judar och 5 miljoner palestinier. En halv miljon judar har bosatt sig på ockuperat område. Den ohämmade bosättningspolitiken gör snart en tvåstatslösning orealistisk.

Den palestinska sidan är splittrad, sa Dror Feiler. När jag var ung var det ett sekulariserat folk. I takt med att arabsocialismen och arabnationalismen växt fram har splittringen ökat. Nu är hatet mellan grupperna stort. Det påminner om hur det var 1946, när de angav varandra till briter och dödade varandra.

Svårt kritisera offentligt

Vad kan vi göra som befinner oss så långt bort, frågade han. Varför har jag en grupp, Judar för israelisk-palestinsk fred? Varför är jag inte med i Palestinagrupperna i stället? Det är en utmärkt grupp. Han svarade med en beskrivning av hur det kändes när Israel gick in i Libanon. Många judar tyckte att Israel begick ett brott i alla judars namn. Många tyckte att Israel inte representerade oss, sa han. För judarna tycker olika, liksom svenskarna tycker olika. Min farmor, sa han som exempel, betraktade sig som "tysk av mosaisk religion". Hon ville inte flytta till Israel men tvingades dit och trots att hon bodde där i många år pratade hon aldrig hebreiska. Hon "ville inte prata ett asiatiskt språk".

Trots att de flesta svenska judar är sekulariserade och betraktar sig som svenskar är det inte många som kritiserar Israel offentligt. Men det är många som är kritiska till Israels politik. Dror Feiler förklarar att trots kritiken är hållningen att "det är bättre att ha fel *med* Israel än att ha rätt *mot* Israel". Dror drog en parallell till de svenska kommunisternas inställning till Sovjet på 50-talet då de vägrade kritisera Sovjets politik. Det är inte lätt för den som vågar kritisera Israels politik offentligt. Dror berättade att den judiska församlingen i Stockholm skrivit i brev till sina medlemmar att de inte ska hälsa på Dror, Israels fiende nummer ett i Skandinavien.

Trots obenägenheten att kritisera Israel finns organisationen European Jews for a Just Peace. Den bildades 2004 och är ett nätverk med 10-12 organisationer. Det är svårt att organisera judar från olika länder eftersom det är svårt att hitta frågor där vi är överens, säger Dror. Det gäller att hitta en minimiplattform. Nu håller man på att bygga upp ett kontor i Bryssel för att kunna motverka den israeliska lobbyen.

Carl Bildt imponerar

Dror Feiler är imponerad av den nuvarande regeringens mellanösternpolitik. – Den har inte varit så bra sedan Sten Andersson, det är helt osannolikt hur Carl Bildt uttalar sig, sa Dror.

Det är de principer vi har i världen för att lösa konflikter som ska tillämpas. Internationell rätt, FN:s stadgar, Genevekonventionen osv. Staten Israel har ju själv tillkommit genom ett FN-beslut.

Vänstern har lidit ett stort nederlag i Israel, sa Dror. Det socialdemokratiska partiet som förr haft ca 50 procent av platserna i Knesset har nu minskat till 10 procent och har 12 mandat.

Vänsterpartiet Meretz har 3 mandat. Tillsammans med några småpartier har vänstern cirka 20 platser, en sjättedel av mandaten. Resten är höger, mer höger och ännu mer höger. Där finns partier som styrs av rabbiner, vilket ger en viss påminnelse om Iran, om ni ursäktar jämförelsen, sa han.

En del av lagstiftningen är religiöst styrd. Till exempel frågor om äktenskap och begravningar. Lagstiftningen tillåter inte att en jude gifter sig med någon som inte är jude. Drors eget äktenskap skulle inte ha kunnat ingås i Israel. Han berättade i pausen att hans far var tvungen att inhämta rabbinens tillåtelse inför Drors giftermål. Om rabbinen fick veta att den blivande hustrun inte var jude, skulle han se till att det skapades en massa hinder och fördröjanden och krångligheter. Drors pappa som inte kunde ljuga fick frågan av rabbinen om flickan var jude. – Vad tror du, svarade pappan med ett tonfall som att svaret var självklart.

Israel kallar sig demokrati. Och demokratin fungerar - men bara för judar. - Israël är en demokrati för judar, demokrati med hinder för palestinska israeler och ingen demokrati alls i de ockuperade områdena, sa han. 90 procent av Israels mark kan inte köpas av palestinska israeler. Världssamfundet bojkottar flera andra länder, men Israel tillåts fortsätta. Israel kan fortsätta sin politik på grund av vårt dåliga samvete och på grund av den starka proisraeliska lobbyen, bestående av det militärindustriella komplexet, oljebolagen och av den kristna högern.

Ockupation och motstånd i vardagen

Det finns många olika sorters vardagligt motstånd sa Dror. Det finns kvinnor i svart, som varje fredag i 20 år stått och delat ut flygblad om den olagliga ockupationen. Det finns "Anarkister mot muren", som är israeler, palestinier och personer från internationella fredsorganisationer som varje fredag demonstrerar vid en del av muren. Det händer att militären skjuter på dem.

Det som är farligast för Israel är ickevåldet. Däremot gillar man självmordsbombare. Bosättare brände nyligen en moské för att provocera till våld.

Dror beskriver vad en ockupation är. Det är inte krig som i Gaza i vintras när det händer mycket och allas blickar är riktade dit. Ockupation är grått och vardagligt. Det är när man har ett sjukt barn med öroninflammation. Sjukhuset ligger ganska nära. Men man kör med det skrikande barnet i tre kilometer och kommer då fram till en vägspärr av en stenhög som man inte kommer förbi. Då får man köra en omväg i två timmar med sitt skrikande barn och hamnar vid en ny vägspärr där det står ett par militärer som kanske släpper förbi, kanske inte, beroende på vilket humör de är på.

Och världssamfundet gör ingenting, säger Dror.

Dror avslutade med att berätta om projektet Ship to Gaza. Det är planerat genomföras i april eller maj nästa år. Man säljer sjömil för att finansiera projektet. En sjömil kostar 1000 kronor. – En bra julklapp, tipsar Dror. Båten ska vara lastad med reservdelar för vattenpumpar och vattenrenningsverk.

Hoppas det blir den första båten i den palestinska handelsflottan, sa Dror. Vi har skrivit till den svenske försvarsministern och begärt eskort av den svenska flottan eftersom vi har hört att den bekämpar pirater utanför Afrika. Då borde den kunna göra det i östra Medelhavet också.

Kajsa Theander

Ett resultat att vara nöjd med?

I veckan presenterades decemberprognosen för Lunds bokslut 2009. Man slås av att vård- och omsorg trots kraftigt sparbetning genererar ett överskott på 30 miljoner kronor. Detta är ett direkt resultat av privatiseringar och nedskärningar inom äldreomsorg och LSS. Man kan fråga sig vad som är första prioritet för nämndens moderate ordförande Lats Johansson: Välfärdskvalitet för äldre och funktionshindrade eller att visa sig bäst i klassen genom att leverera överskott?

Socialnämndens visar ett underskott på lika mycket. Detta är det lokala resultatet av en medveten regeringspolitik att försvaga de sociala skyddsnäten: Fler och fler är hänvisade till socialbidrag när de hamnat utanför socialförsäkringarna. Än värre lär det bli 2010 när regeringens jakt på långtidssjukskrivna tas till en ny nivå.

Nu har Lunds kommuns prognostiserade underskott på 90 miljoner förbytt i ett överskott på 10 miljoner. De borgerliga paniknedskärningarna under 2008 och 2009 ger onekligen en bitter eftersmak. Det det fanns ingen anledning att demontera offentlig verksamhet i krisens tecken. Därtill har Lund under 2009 agerat procykliskt, alltså förstärkt krisen genom att skära ner när alla andra skar ner, och därigenom skapat ny arbetslöshet alldeles på egen hand.

Mats Olsson, Vänsterpartiet

Liten omvärldsanalys

Grr: Flera gånger tidigare har vi avslutat året med en dialog i det fria, men nu sitter vi här under sotad ås. Ja, kanske inte sotad takås precis, men vi har just fått lagat kakelugnen som sprack i februari. Det blev en spricka, vi har nyss fått bort det sista sotet och nu väntar vi på sotaren som ska ge oss lov att elda igen. Det har förvisso hänt mycket under 2009 men ur ett längre perspektiv är det väl inte mycket som slår den skånska jordbävningen, du som har läst geologi?

Lucifer: Nej, jordbävningar slår allt. Och vi kan få en ny i morgon och så är det när man lever mitt i Tornqvist-zonen, den häftiga sprickan som går från södra Norge ner till Svarta havet. Och som alltid: mindre naturkatastrofer, alltså sådana där det spricker några kakelugnar och faller några träd, livar ju alltid upp sinnen. Men frågan är om vi har upplevt några andliga eller intellektuella skakningar i år. Det har varit rätt avslaget, väl?

G: Minervas ugglor flyger som bekant i skymningen. Det är alltså för tidigt att värdera Andens rörelser. Själv har jag blivit försiktigare. Jag hade visserligen varnat för hopp om kapitalismens snara fall, men ändå kunde jag inte låta bli att ryckas med för ett år sen och tänka att nu, nu vaknar de gamla gudarna. Och visst, Kommunistiska manifestet nytrycktes och såldes, men det känns redan mycket avlägset. Är det nånstans vi ser ett försiktigt skov så är det ändå i klimatfrågan. Vi skriver ju detta medan förhandlingarna i Köpenhamn pågår för fullt. Ingen av oss har väl några rosenröda förhoppningar om resultatet, men i det intellektuella livet börjar klimatkravarna vinna hegemoni. Inte ens Bjørn Lomborg är klimatskeptiker längre. Det är en god sak även om det är materiella rörelser vi helst vill se och dit är det långt.

L: Nej, då är det en helt annan vitalitet i den lundensiska kommunalpolitiken. Den oförbrännliga Tove Klette ska köra vidare en period till och nu får vi förstärkning av Lars V. Andersson, centerpartiets hopp från slutet av 1970-talet som återvänder efter 25 år på

Skånska Dagbladet. Sanningen är nog att borgarna har regerat sig sönder och samman i Lund och de kommer att sopas bort som av en stormvind i höst. Frågan är bara om vänsterkoalitionen håller. Den svaga länken är förstås Miljöpartiet, eller kanske man ska säga den starka, de kan ju kosta på sig vilka extraturer som helst åt det borgerliga hållet. Visst är det det nya mittenpartiet i svenska politik?

G: Javisst, och vem var det som tidigt insåg detta om inte Mona Sahlin som vi har sagt så mycket förklenande om. Utan en mittenallierad är det svårt för vänstern. Mona anade att miljön är den stora framtidsfrågan och formulerade ett långsiktigt program – S och Mp skulle ju hålla ihop till 2020, det första måläret för de svenska klimatåtagandena. Nu var inte alla i hennes parti lika visionära så de tvingade henne att ta med Vänsterpartiet, och det gjorde kanske inte så mycket eftersom Lars Ohly och hans parti håller sej på mattan. Men så har Mona själv gjort tvivelaktiga utspel om mittensamarbete mot Sverigedemokraterna vilket hon kunde ha låtit bli. Jag skulle ändå ha omprövat henne om det inte var för att hon ville satsa på elbilar för att rädda Saab. Har hon inte läst om GM-bilen med en 1,5 hästkrafters elmotor som tillverkades kring 1942 eller Harald Håkanson från Eslöv som år 1900 som tillverkade en bil som gick på el, fast belysningen utgjordes av stearinljus. Dock läser man: ”Då den stipulerade leveranstiden var inne visade det sig att batteriet inte var färdigt.” Eller elbilen SEA, som man hör tillverkad av Asea, från 1925 som gjorde hela 27 km/h? Eller elbilen Silentia från 1970? Man skulle vilja travestera en känd partiledare och uppmana Mona: ”Gå hem och läs teknikhistoria, eller åtminstone fysik!”

L: Jo, och det borde många göra. Det har alltid varit trist att så många i vänstern har saknat insiketr om grundläggande naturvetenskap. Marxismen står ju på materiell grund och då behövs också en del grundkunskaper. Man har ju nu firat femtioårsminnet av CP Snows bok om ”The two cultures”, och även om Snow var ute i en del tvivelaktiga resonemang så finns där ett problem. Det handlar ju inte om att hylla ingenjörer eller naturvetare – de kan vara väl så enfaldiga som humanister, men det finns saker de vet. Tyvärr är de inte alltid de är beredda att dra slutsatser av det. T.ex. att klimatkrisen kommer att kräva ingrepp i den världsordning vi har och att det både lokalt och globalt kommer att krävas former för planekonomi. Det här med socialism är inget man behöver gilla, det räcker att man inser att det kommer att behövas.

G: Brecht sa nåt liknande. Ja, vi behöver planhushållning. Men förra gången vi hade en planhushållningsdebatt i Sverige förlorade vänstern. Du som har djupstuderat Tage Erlandet: finns det några lärdomar att dra från den gången så vi inte förlorar en gång till?

L: Det är inte frågan om att vinna för att inrätta eviga lyckoriken. Wigforss kom några steg på väg, men sen var det stopp: det blev ingen socialisering av oljebolag och banker. Men grunderna för trettio års välfärdspolitik var lagda. Jag har efter alla år lärt mig uppskatta det här med maktväxling – människor och partier tycks inte klara av långa maktperioder utan att drabbas av förstelning och korruption.

G: Hoppas bara att du inte ser det som ett försvar för regeringen Reinfeldt. Jo, en positiv sak bör sägas om den. Den svensk-judiske fredsaktivisten Dror Feiler ombads på ett DV-möte i söndags betygsätta den svenska regeringens Israelpolitik och sa: Den har aldrig varit bättre sen Sten Anderssons tid. Äntligen har de israeliska ledarna fått möta en västpolitiker som är lika arrogant som de, alltså Carl Bildt. Men du frågade förut efter skakningar i överbyggnaden under det gångna året. Jag ska nämna om en till som det inte blev så mycket av: piraterna. Att deras parti inte skulle klara vardagen var ingen överraskning men även immaterialrätten tycks sitta i någorlunda orubbat bo. Är inte även detta en besvikelse som åtminstone en del av vänstern måste lära sej att hantera? Vi som trodde oss se äganderättens upplösning inom en central samhällssektor till följd av produktivkrafternas orubbliga styrka! Fast den kinesiska

kopieringen av Gucciväskor och Rolexklockor tycks fortgå oförhindrat och det är en liten tröst.

L: Det ovillkorliga personliga ägandet av musik blir väl aldrig detsamma igen. Det är lagar och politik som tar sin tid att hinna med, men praktiken lever ju och teorin kring copyleft och open source fortsätter att utvecklas. Men det som så mycket annat kommer ju att sugas upp i gängse partifåror och alla tar till sig det, om än på lite skilda sätt. Så har ju skett med miljöfrågorna. Moderaterna hade väl inte ett ord att säga om dem i förra valrörelsen, men nu är alla med på tåget. Rätt hycklande i vissa fall: miljöminister Carlgren är ju inte till att stå ut med när han pratar om den sexfiliga motorvägen förbi Stockholm där de miljövänliga bilarna ska glida fram. Men vad är då kontroversiellt? Ja, vi vet alla att invandringsfrågorna är det därför att det finns högerpopulister som finner det lämpligt att peka på den ganska måttliga invandringen/flyktingmottagningen som orsak till alla problem. Dert är ett vädligt kattrakande nu om att Sverigedemokraterna förväntas komma in i riksdagen och det är väl ändå lätt hysteriskt? På 80-talet hade vi Sjöbopartiet och sen Herslows Skåneparti och sen kom Ny demokrati. De gjorde ingen glad och de föll ihop som korthus efter några år, men till en början var de större än SD är nu. Man kan inte utesluta att de senare kan överleva en period med tanke på vad Pia Kjærsgård gjort i Danmark, men oddsen är emot dem. På tal om Danmark förresten, tror du vi får en lymmellag i Sverige också?

G: Det skulle behövas en eftersom det även här finns lymlar, även om min definition inte är densamma som den danska polisens. Men nej, jag tror inte det, och det beror just på att den svenska polisen har fått ett så välförtjänt dåligt rykte i alla läger. Det vore inoportunt att ge den större befogenheter. Den danska polisen har heller inte skördat några lagar med sitt agerande i lördags. Positivt ändå att medierna ändå gjorde kravallerna till en bisak och den glada massdemonstrationen till det viktiga. Själv såg jag inte så mycket av den eftersom jag stod med ögonen i noterna men jag kände vibrationerna.

L: Jo, det var en häftig upplevelse med en stor demonstration i en storstad: en jämn ström av människor som välldes förbi i gatans hela bredd. Förbluffande med alla dessa unga människor som hoppade och dansade runt till de gamla danska arbetarsånger som vi stod och körde. Vi kan ju ha i minnet de 913 personer polisen sydde in från demonstrationen, men i grunden var det en positiv upplevelse att bära med sig hem, och med det får vi väl sluta årets dialog.

Görings julförberedelser

Tyska städer bombades. Röda armén omringade ledd av marskalk Sjukov den 300 000 man starka tyska armén under general - eller var också hans titel fältmarskalk? - Paulus vid Stalingrad. I slutet av januari kapitulerade de 90 000 tyska soldater som återstod och gick i ryska fångenskap.

Julen 1942, den kallaste i mannaminne, närmade sig. I tyska fångläger satt tre miljoner ryssar. Två miljoner av dem svalt ihjäl.

Göring planerade och genomförde en ”julaktion” för att höja det tyska folkets ”moral”. Redan under sommaren började man i det ockuperade Västeuropa köpa upp leksaker som skulle läggas under de tyska julgranarna. I Frankrike inhandlade Göring kosmetika, leksaker och andra presentartiklar ända till den 20 december.

Bytet stuvades in i 2306 godsvagnar och några flodbåtar, som fraktade det i första hand till bombdrabbade områden. Göring var minsann en riktig jultomte!

Under senare hälften av 1942 överförde Oberkommando West 18,5 miljarder franc till de statliga tyska hamstringsexperterna för inköp till julaftonen. Även sprit och vin köptes upp och delades ut.

Juldagen 1942 antecknade Goebbels: ”De extra matransonerna har haft fortsatt positiv effekt. Dessutom har mina extra gåvor till gamla och flerbarnsfamiljer åstadkommit riktiga underverk.”

Många tyskar insåg nog att julfirandet 1942 var illusoriskt. Men de firade ändå.

Varifrån kom pengarna? Man plundrade judarna och utnyttjade de ockuperade ländernas valutor till bristningsgränsen.

Nästa julaktion inleddes sommaren 1943.

Götz Aly, Hitlers folkstat, sid 145-147, Daedalus 2009.

Nationell socialism och imperialism.

Göts Aly driver tesen att det tyska folkets lojalitet med det nazistiska styret köptes med ett avancerat socialt system som bekostades genom judeutrotningen och plundringen av judiska tillgångar samt hänsynslös utsugning av de ockuperade territorierna. Men det skedde för det mesta bortom den egna vardagen.

En mängd reflektioner är möjliga. Hur kommer det sig att västerlandets imperialistiska system under alla år fått brett folkligt stöd?

Varför tycks julkonsumtionen 2009 slå alla rekord trots kunskap om miljökatastrof och begränsade naturtillgångar?

Den tyska befolkningens överflödande jul 1942 var två år senare förbytt i namnlöst kaos och elände.

Gunnar Stensson

Strövtåg i det feodala

Jag gick åter in i den nya beträdan söder om Höje å. Vid viadukten uppmärksammade jag en graffitimålning ett par meter upp på brons fundament. Det var en stiliserad bild av Klostergårdens höghus och en stor munter katt med utspärrade klor. ”Vi kommer alltid att minnas Jona” stod prydligt textat tillsammans med årtalen 1986 – 2009.

Utsikten uppe på högslätten (vad ska jag använda för ord?) var imponerande. Allt var fjärran, men mycket tydligt: Staffanstorps runda silos, Uppåkra kyrktorn mitt i den gamla järnåldersbosättningen, de pyttesmå bilarna på väg 108, klocktornet på Flackarps gamla kyrkogård, Jakriborgs fejkade medeltidsstad, turning torso bland hamnkranarna, E6 täta trafikström, en fabrikskorsten i Lomma, tornet på Lomma kyrka, dungen med Trollebergs (måste vara Sveriges plattaste berg) ståtliga gods, den nya stadsdelen Värpinge, den sneda husprofilen i Gunnesbo, Polhemsskolan, blocket, allhelgonakyrkan, domkyrkan, i förgrunden reningsverket, större än man tror när man passerar intill det, det höga nybyggda huset i Järnåkra, Klostergården, S:t Lars; allt i en enda kameraåkning. Solen hade just gått upp.

Det slog mig att alltihop utom själva Lunds stad ingått i grevarna Trolle-Wachtmeisters fideikomiss Trolleberg. De hade successivt sålt av marken där S:t Lars byggdes, marken kring stambanan, Klostergården, Nova-området och mycket mer. Tala om territoriell och ekonomisk maktkoncentration!

Några sekler tidigare hade alltsammans tillhört Sankt Petri Kloster.

Där jag stod under den höga himlen på den vida slätten var jag mitt i grevarnas väldiga rike. Jag fortsatte längs beträdan ovanför Höje å. När jag nådde Trollebergs inägor upphörde vandringsleden. Jag visste mycket väl att den nuvarande greven, den ”skitte”, var motståndare till den. Här syntes det i praktiken. Jag trängde fram genom vissna tistlar och vass.

Man kunde komma förbi genom att göra en omväg längs gamla landsvägen till Lomma, men jag fortsatte längs åkerrenen tills jag nådde godset. Kände något av det obehag som arrendatorer och lantarbetare från Värpinge och Flackarp måste ha känt när de nalkades det grevliga slottet. Skulle någon anropa mig? Då gällde det att stanna med mössan i hand. Passerade en ombyggd statarlänga med tända juldekorationer och en stor bil på gårdsplanen och kom ut på Trollebergsvägen. Äntligen på allmän väg igen.

Gick hem mellan dammarna och Höje å, i den lilla smala dalen mellan de vidder jag nyss besökt, en snårig miljö där man kunde gömma sig som fasaner, harar och näktergalar gjorde. Svanar, bläsänder och sothöns simmade omkring på de blänkande vattenytorna i godan ro. Till min förvåning kom en storskarv flygande. Det var länge sedan jag såg någon.

Gunnar Stensson